

delší dobu po uzavření obchodu a ani jiné kategorie zaměstnanců nevycházejí naprázdno.

V závěru nutno konstatovati jedno: Na poměrně příznivém výsledku projednávání nového zákona ve sborech zákonodárných má nemalou zásluhu práce odborových organizací. Odborové sdružení československé

připravilo pro jednání v senátu N. S., je- muž byl vládní návrh předložen, pečlivě propracované doplňovací návrhy a právě tyto návrhy byly podkladem pro změny, které byly pro zvýšenou ochranu práv zaměstnanců v úpadku zaměstnavatelově v ústavně právním výboru senátu N. S. na vládním návrhu vykonány.

Jaromír Hlaváček:

Přehled judikatury pracovního práva za rok 1930.

C. ZÁVODNÍ VÝBORY.

§ 3.

33. *Potřeba nahlédnutí do mzdových a platových listin podle § 3, lit. b) může být odůvodněna také tím, že se záv. výb. chce přesvědčiti o správnosti úpravy mezd podle nově uzavřené kolektivní smlouvy a není potřeba, aby záv. výb. oznámil dříve zaměstnavateli konkrétní případy porušení této smlouvy.* Podle § 3, odst. 1., lit. a), je záv. výb. povolán dozírat na zachovávání mzdových a pracovních smluv a k plnění tohoto úkolu záv. výb. uloženého je za okolností potřebí do mzdových a platových listin nahlédnouti. Je sice pravda, že nelze na takovou potřebu souditi, není-li konkrétního skutkového podnětu, a že nahlížení do platových a mzdových listin nemá povahu pravidelné nebo spontánní revise platových a mzdových poměrů; naproti tomu nelze však neuznati, že i zařazení zaměstnanců do mezdních sazeb podle nově uzavřené kolektivní smlouvy jest skutkovým podnětem, který nahlédnutí do mzdových a platových listin dostatečně ospravedlňuje. Jdeť tu o změny stavu dosavadního a záv. výboru, který má dozírat na zachovávání mzdových a pracovních smluv, dlužno poskytnouti možnost, aby se přesvědčil, zdali nastalé změny byly náležitě provedeny. (Boh. A 8937, P. P. 181.)¹¹⁾

34. *Stalo-li se propuštění dělníka, který jest aspoň 3 roky nepřetržitě v podniku zaměstnán z důvodů vytčených v § 82 ž. ř., není závodní výbor povolán zkoumat důvodnost propuštění a předkládat věc roz-*

hodčí komisi. Právě-li zákon v posl. odst. § 3 g), že předcházející ustanovení se na dělníka nebo zřízence, který se dopustil jednání, pro něž může být pracovní nebo služební poměr bez výpovědi přerušen podle ustanovení § 82 ž. ř., nelze tomu rozuměti jinak, než že, stalo-li se propuštění z důvodů v § 82 ž. ř. vytčených, není záv. výb. povolán zkoumat důvodnost propuštění a předkládati věc rozhodčí komisi, a že rozhodčí komise není vůbec příslušná, by v takovém případě rozhodovala. (Váž. obč. 10069, P. P. 126.)

35. *Soudu nenáleží zkoumati nálezy rozhodčí komise po stránce věcné oprávněnosti, nýbrž jen po stránce formální správnosti. Dospěl-li soud k názoru, že rozhodčí komise nebyla příslušnou (§ 3, lit. g), není vázán jejím nálezem a nemůže o tento nález opíratí své rozhodnutí.* Nebyla-li rozhodčí komise příslušnou rozhodovat, není tu případu podle § 105 ú. l. a § 1 zák. č. 217/25, z čehož plyne, že v takovém případě nelze se pořadem práva domáhati uznání bezúčinnosti nálezu rozhodčí komise. (Váž. obč. 10069, P. P. 126.)¹²⁾

36. *Odmítl-li n. s. s. stížnost do rozhodnutí rozhodčí komise (§ 3, lit. g) z důvodu, že jde tu o věc patřící podle § 105 úst. list. do příslušnosti řádných soudů, jest tento výrok n. s. s. podle § 4 zák. č. 217/25 pro řádné soudy závazným, a to i tehdy, když tyto soudy přípustnost pořadu práva v přede-*

¹¹⁾ N. s. s. již v nál. Boh. A 5909 (P. P., roč. VI., str. 29) vyslovil, že správa závodu může odmítnouti nahlížení do mzdových a platových seznamů podle § 3 lit b), nebyl-li jí označen důvod, pro který záv. výb. nahlížení se dožaduje, a v nál. Boh. A 7516 (P. P., roč. VIII., str. 27), že záv. výb. se může domáhati nahlédnutí do mzdových listin jen tehdy, je-li nahlédnutí prostředkem k plnění některého z úkolů záv. výboru a je-li skutkovými okolnostmi dána potřeba tohoto plnění.

¹²⁾ N. s. setrvává tu opět na názoru, vyjádřeném v rozh. Váž. obč. 6379 (P. P., roč. VI., str. 84), že není-li při propuštění podle § 82 ž. ř. příslušnou rozhodčí komise, nelze se dovolati nápravy na řádném soudě (§ 105 ú. l., zák. č. 217/25), která má místo jen tehdy, byl-li správní úřad k rozhodnutí příslušným, byv k tomu povolán ustan. zák., nikoliv však tehdy, osobil-li si správní úřad příslušnost k rozhodování o věci, o níž bylo rozhodovati soudům. V důsledku toho nezměnila se dosud groteskní situace, vyvolaná odporující si judikaturou n. s. a n. s. s., a to i přes usnesení konfliktního senátu Boh. A LXI. (P. P. 194).

psaném postupu stolic popřely. (Boh. A LXI, P. P. 194.)

37. *Proti výroku rozhodčí komise o nároku zaměstnance podle § 3, lit. g) možno dovolávat si nápravy pořadem práva na základě § 105 ú. l. a zák. č. 217/25.* Tím je rozhodování o tomto nároku vyloučeno z kompetence nss-u podle § 3, lit. a) zák. o nss. (Boh. A 8533, P. P. 83, stejně Boh. A 8622. P. P. 110.)¹³⁾

38. *Je ke schůzi závodního výboru v době pracovní třeba souhlasu správy závodu i v případech neodkladných?* Může zajisté být sporno, zdali je dán případ výjimečné a nevyhnutelné činnosti člena záv. výboru pro záv. výbor v době pracovní za všech okolností již tím, že záv. výbor fakticky koná schůzi v době pracovní, či sluší-li účast člena záv. výboru na schůzi tohoto výboru uznati za »výjimečnou a nevyhnutelnou činnost« pro záv. výbor jen tehdy, jde-li o schůzi ve shodě se zákonem svolanou. S tím souvisí další otázka, zdali vzhledem k ustanovení § 3, odst. 2. cit. zák. je vůbec po zákonu přípustno konati schůze záv. výboru v době pracovní bez souhlasu správy závodní, či lze-li je konati aspoň v případech neodkladných, jinými slovy, má-li v takových případech záv. výbor právní nárok na to, aby souhlas správy závodu pro odbývání schůzí v době pracovní byl udělen. (Boh. A 8428.)

§ 20.

39. *Závodní výbor nemůže být rozpuštěn z důvodu, že předseda a jednotliví členové porušili své povinnosti.* Zákon o záv. výbo-rech rozeznává totiž přesně mezi porušením povinnosti záv. výboru jako kolegia (§ 20, odst. 2.) s jedné strany a porušením povinnosti jednotlivých členů jeho (§ 21, lit. c) s druhé strany. Porušili-li jednotliví členové záv. výboru svoje členské povinnosti, mohou jen tito jednotlivci být nálezem rozh. komise zbaveni své funkce, ovšem toliko za podmínek uvedených v § 21, lit. c), t. j., žádá-li za to podnikatel nebo polovina zaměstnanců k volbě oprávněných, a má-li provinění jejich kvalifikaci v tomto předpisu vytčenou. Při tom nerozhoduje, kolik

¹³⁾ N. s. s. trvá na názoru vyjádřeném v nál. Boh. A 4723/25, 7093/28, 7531/28, 7610/28 (srov. P. P., r. VIII., str. 35), že jurisdikci nss-u o soukromoprávních nárocích zaměstnanců podle § 3, lit. g) (př. stačí-li k vyloučení nároku zaměstnancova podle cit. § již pouhé prohlášení zaměstnavatelovo, že propustil zaměstnance z důvodu § 82 ž. ř., či je-li třeba, aby důvod takový vskutku byl dán), stojí v cestě předpis § 105 ú. l., resp. zák. č. 217/25, čímž je vzhledem k § 3, lit. a) zák. o ss. jakékoliv věcné rozhodování nss-u vyloučeno.

členů záv. výboru porušilo své povinnosti a je tedy myslitelný případ, že pro individuální porušení členských povinností zbavení budou své funkce veškerí členové záv. výboru, takže účinek tohoto opatření podle § 21, lit. c) bude praktický týž, jako při rozpuštění celého záv. výboru podle § 20, odst. 2. Přes to nelze však porušení individuálních povinností se strany jednotlivých členů i kdyby vyskytlo se souhlasně u všech členů zároveň ztotožňovati s porušením povinností záv. výboru jako kolegia. Neboť záv. výbor projevuje svou vůli usnesením podle § 23 zák. o záv. výb., a může tedy porušiti své povinnosti jen tehdy, kdyby učinil usnesení, jež přičítá se jeho povinností, nebo kdyby kolektivním projevem (in collegio) usnesení určitého obsahu proti své povinnosti učiniti odepřel. (Boh. A 8622, P. P. 110.)

40. *Jak majitel závodu, tak předseda rozpuštěného záv. výb. jsou legitimováni k stížnosti na n. s. s. do rozhodnutí rozh. komise, kterým byl závodní výbor rozpuštěn.* O legitimaci majitele závodu nelze pochybovati, neboť nelze mu upříti právní nárok na to, aby závodní organizace dělnická v jeho závodě zřízená nebyla nezákonným způsobem měněna, stejně jako mu sluší přiznati právní nárok na to, aby závodní organizace, jejíž existence a působnost vždy se dotýká právní sféry majitele závodu, nebyla zřízena způsobem nezákonným. Než i předsedovi záv. výboru, pokud stěžuje si proprio nomine, nelze stížní legitimaci odpírati. Neboť rozhodnutí, kterým byl záv. výbor rozpuštěn, dotýká se implicity i práv předsedy rozpuštěného záv. výboru. (Boh. A 8622, P. P. 110.)

§ 22.

41. *Propuštění člena záv. výboru z důvodu § 82 ž. ř. není nezákonné již proto, že nebyl sdělen závodnímu výboru.* Ustanovení § 22 nechrání člena záv. výboru proti propuštění z důvodu, jenž zaměstnavatele opravňuje k okamžitému propuštění zaměstnance podle § 82 živn. řádu. Zejména není zaměstnavateli uložena povinnost takovéto propuštění záv. výboru předem ohlásiti. Před rozh. komisí může ovšem být vznesen spor o to, zdali propuštění člena záv. výboru bylo po zákonu přípustno, a sice může spor takový býti rozhodčí komisí předložen k rozhodnutí i tehdy, když zaměstnavatel odůvodňuje propuštění člena záv. výboru ustanovením § 82 živn. řádu. (Boh. A 8533, P. P. 93.)

§ 26.

42. *K výkladu předpisů o kompetenci rozhodčí komise.* Otázka, zda propuštění z prá-

ce je platné, t. j. zda byl jím soukromoprávní pracovní poměr rozvázan, je otázkou práva soukromého, o níž rozh. komisi nepřísluší v rámci § 26 judiciálně rozhodovati. (Boh. A 8533, P. P. 93.)¹⁴⁾

43. *O pravomoci rozhodčí komise ve věcech propuštění zaměstnance.* O nároku zaměstnance podle § 3, lit. g) rozhoduje podle výslovného předpisu, obsaženého v cit. §, jediné rozh. komise. Příslušnost její není vyloučena proto, že šlo o propuštění zaměstnance bez výpovědi podle § 82 živn. řádu, ve kterémžto případě ustanovení § 3, lit. g) zák. o záv. výb. nelze použít. Neboť i kdyby vskutku šlo o případ právě dotčený, nebylo by rozh. komise oprávněna rozhodnutí o zmíněném nároku pro svoji nepřislušnost odepřít, nýbrž byla by povinna vysloviti, že nárok takový v daném případě nevznikl, ježto jde o propuštění zaměstnance podle § 82 živn. řádu. (Boh. A 8622, P. P. 110.)¹⁵⁾

44. *O pravomoci rozhodčí komise ve věcech propuštění zaměstnance.* Je pravda, že jurisdikce o tom, zda jest dán důvod k propuštění zaměstnance podle § 82 živn. řádu, přísluší řádnému civ. soudu, případně soudu živn., avšak v řízení před rozh. komisí podle § 3, lit. g) zák. o záv. výb. jest otázka, je-li dán důvod § 82 živn. řádu, vylučující ochranu zaměstnanců, na niž vztahuje se § 3, lit. g) zák. o záv. výb., otázkou prejudiciální, jejímuž řešení — ovšem jen prejudiciálnímu — nesmí se rozh. komise vyhýbatí poukazem na svoji nepřislušnost k jejímu řešení judikátnímu. Neboť jde o otázku meritorní, totiž o rozhodnutí o excepcei uplatněné proti nároku vznesenému na základě ustanovení § 3, lit. g) zák. o záv. výb. (Boh. A 8623, P. P. 75.)¹⁵⁾

45. *Rozhodčí komise není vůbec příslušná rozhodovati, stalo-li se propuštění z důvodů vytčených v § 82 ž. ř.* Také k řešení otázky,

¹⁴⁾ N. s. s. setrvává na judikatuře, ke které po jistém počátečním kolísání dospěl (Boh. A 2045/23, 2719/23, 2956/23, 3427/24, 5546/26), a která byla posléze pregnantně vyjádřena v nál. Boh. A 7531/28 (P. P. VIII.) větou, že rozh. komise je příslušná rozhodovati o přípustnosti propuštění člena záv. výboru, že však není příslušná rozhodovati o platnosti (bezúčinnosti) jeho.

¹⁵⁾ Srov. k tomu již shora označený názor, vyjádřený n. s. v rozh. Váž. obč. 10069, P. P. 126. N. s. s. zůstává při uvedeném vymezení kompetence rozh. komise, přidružuje se dosavadní konstatní již judikatury (srov. zejm. Boh. A 7475/28, P. P., roč. VIII., čís. 22).

¹⁶⁾ Tento právní názor vyslovil n. s. již v rozh. Váž. obč. 5628 (P. P., roč. VI., str. 21) a 6379 (P. P., roč. VI., str. 84, ve kterých však vyslovil pouze, že rozhodčí komise není oprávněna rozhodovati s účinkem právní moci schopným o přípustnosti propuštění z důvodů § 82 ž. ř., aniž dosud řešil otázku, zda a pokud rozhodčí komise je příslušna preju-

zda zaměstnanec dopustil se jednání, pro které byl podle § 82 ž. ř. propuštěn, není rozhodčí komise příslušnou jednati (Váž. obč. 10069, P. P. 126.)¹⁶⁾

46. *Rozhodčí komise není příslušná rozhodovat o petitu závodního výboru, aby zaměstnavatel byl uznán povinným vrátiti předsedovi pokutu, která mu byla ze mzdy sražena, poněvadž v pracovní době interveňoval v závodní kanceláři.* (Boh. A. 8483, P. P. 89.)

47. *Jest rozhodčí komise příslušna rozhodovat o tom, zda správa závodu omezila nezákonným způsobem činnost závodního výboru tím, že jeho členům odepřela mzdu za dobu, po kterou se ve své pracovní době zúčastnili schůze závodního výboru?* (Boh. A 8428.)

48. *Je podstatnou vadou řízení, ke které n. s. s. hledí z moci úřední, vydal-li rozhodnutí, příslušející rozhodčí komisi jako sboru, její předseda.* (Boh. A 8624, P. P. 90.)

D. ZÁVODNÍ RADY.

§ 1.

49. *Podle zákona o závodních a revírních radách č. 144/20 není přípustno rozšiřovati působnost závodní rady, zřízené pro jeden samostatný závod hornický na jiný samostatný závod hornický.* (Boh. A 8376, P. P. č. 52.)

§ 10.

50. *Ani podle zák. č. 144/20, ani podle vládn. nař. č. 434/20, provádějícího tento zákon, ani podle vzorných stanov pro revírní rady, vydaných vládn. nař. č. 554/20 nezániká členství člena revírní rady zvoleného z řad voličů rozvázáním jeho příslušnosti k odborové organizaci, z jejíž kandidátní listiny byl zvolen.* (Boh. A 8584, P. P. č. 91.)

§ 12.

51. *Revírní báňský úřad je příslušný zkoumati dohodu uzavřenou mezi majitelem hornického podniku a závodní radou podle*

diciálně řešiti otázku, zda vskutku jde o propuštění podle § 82 ž. ř. Odmítá-li n. s. kompetenci rozh. komisi i v tomto směru a zbavuje-li dokonce záv. výbor, práva zkoumati důvodnost propuštění (§ 82 ž. ř.) a předkládati věc rozhodčí komisi, jest připomenouti přijatelnější opačnou judikaturu n. s. s., podle které rozh. komise může a je povinna prejudiciálně pro svou potřebu řešiti otázku, zda zaměstnavatel je oprávněn propustiti zaměstnance podle § 82 ž. ř.; srov. př. nál. 12.821/25, Boh. A 5546, nál. 12.806/26, Boh. A 8533 (P. P. 93), 8622 (P. P. 110), 8623 (P. P. 75) a j.

§ 12 posl. odst. zák. č. 144/20 o podílu zaměstnanců na čistém zisku. Zaměstnancům přísluší právní nárok na toto úřední přezkoumání a k uplatnění tohoto nároku jménem jejich je legitimována revírní rada. (Boh. A 8952, P. P. 208.)

§ 19.

52. O postavení závodní rady ve věcech dozorčích. Výrok horního úřadu, kterým se odpírá dozorčí zakročení báň. úřadu, žádané záv. radou, je způsobilý, dotknouti se práva záv. rady na spolupůsobení při dozoru. Záv. radě přísluší ve věcech dozorčích legitimace ke stížnosti na nss. (Boh. A 8414, P. P. 53.)

E. PROCESNÍ NORMY.

53. K příslušnosti živnostenských soudů nenáleží spor mezi zaměstnavatelem a tím, komu byla mzdová pohledávka zaměstnavatele přikázána k vybrání. (Váž. obč. 10025, P. P. 134.)

54. Pro rozepři, jíž se zaměstnanec domáhá na zaměstnavateli zaplacení na základě mimosoudního smíru ujednaného před živnostenským soudem, jest příslušný řádný soud. (Váž. obč. 10204, P. P. 182.)

55. Do usnesení, jímž uznána příslušnost dovolaného krajského soudu, nikoliv neplatná příslušnost živnostenského soudu, jest rekurs přípustný. (Váž. obč. 10023, P. P. 134.)

56. Domáháno-li se nároku na odměnu za práci přes čas podle zák. č. 91/18 a na od-

škodnění pro nenastoupenou dovolenou podle zák. č. 67/25, jest co do přípustnosti dovolání považovati oba nároky za celek. (Váž. obč. 9505, P. P. 88.)

57. Spory vzniklé mezi okresní záložnou hospodářskou s jednotlivými jejími úředníky ze soukromoprávního služebního poměru přísluší rozhodovat řádným soudům. (Boh. A LXVIII, P. P. 195.)

58. Příslušnost řádných soudů k rozhodnutí o nároku na zaopatření trvalého zaměstnance na velkém majetku pozemkovém podle nař. č. 305/22. (Boh. A LXIII.)

59. N. s. s. není příslušný rozhodovati o meritu sporu projednávaného před úřady správními o mzdových nárocích zemědělských zaměstnanců. N. s. s. však přísluší v takovém případě zkoumati, zda spor byl vyřízen nejvyšší stolicí správní. (Boh. A 8750, P. P. 111.)

F. VEŘEJNÝ DOZOR.

I. Živnostenská inspekce.

60. Majitele živnosti nelze stihati za přešupek § 8 zák. č. 117/1885 ř. z. o živ. inspektorech, který byl spáchán osobou, zaměstnanou v jeho podniku. (Boh. A 8536, P. P. 108.)

II. Dozor báňských úřadů.

61. O příslušnosti revírního řadu báňského k schválení změn v rozboru pracovních směn. (Boh. A 8414, P. P. č. 53.)

JUDr. Josef Jeřábek:

Jak nejvyšší soud anuluje zákon o závodních výborech.

Ustanovení zákona o závodních výborech, pokud jimi byla poskytnuta ochrana zaměstnancům proti propuštění z pracovního poměru, byla předmětem mnohých sporů mezi zaměstnanci a zaměstnavateli a jejich výklad prošel křížovou cestou soudního rozhodování. Avšak výklad, který těmto ustanovením dává v posledních svých rozhodnutích nejvyšší soud v Brně, je naprosto nepřijatelný.

Jde o ochranu podle § 3, lit. g, zákona, podle něhož může závodní výbor žádat, aby rozhodčí komise přezkoumala propuštění dělníka nebo zaměstnance, který je zaměstnán alespoň 3 roky nepřetržitě v podniku, a jehož propuštění shledá závodní výbor zřejmě neodůvodněným. V tom případě, jak

známo, může rozhodčí komise uložit zaměstnavateli, aby buď zaměstnance přijal do práce za dřívějších podmínek a nahradil mu výdělek mezitím ušlý nebo aby se mu postaral o jiné zaměstnání nebo aby mu dal odstupné ve výši 1týdenní až 4týdenní mzdy.

Podle § 22 zákona smějí býti členové závodního výboru propuštěni jen se souhlasem rozhodčí komise.

V obou případech této ochrany zaměstnanců i déle než 3 roky zaměstnaných i u členů závodního výboru je jejich ochrana vyloučena, jestliže jde o případ propuštění podle § 82 živn. ř. V podrobnostech je v zákoně poněkud jiná stylisace u obou případů, ale tím se dnes nechceme zabývat.